

för Staten icke kan anses uppstå, om nya läroverk bildas, i stället för att öka lärarepersonalen vid de redan befintliga, hvaremot för allmänheten den stora fördelen utöfver den ekonomiska beredes, att många ynglingar få kvarstanna uti och i närheten af föräldrahemmet och der njuta den dagliga omvårdnaden, i stället för att, på långt afstånd derifrån, vid allt för tidiga år lemnas åt sig sjelfva.

Inom staden Ystad, belägen uti en af de mest folkrika delar af landet, har folkmängden med hvarje år så ökat sig, att den nu uppgår till 5,800 innevånare, hvilket antal inom kort kommer att ytterligare ökas till följd af de inflyttningar som börjat ega rum, sedan Ystad-Eslöfsbanan blifvit öppnad för trafiken.

För det uppvoxande släktet uti en så befolkad stad och ort är en mera omfattningsrik undervisningsanstalt i hög grad af behofvet påkallad, och att i samma mån det dervarande läroverket blifver utvidgadt, ynglingarnes antal, som nu uppgår till 112, skall ökas och inom få år mer än fördubblas, motses af en och hvar med den största visshet.

På grund af dessa i korthet anförda förhållanden anhåller jag,
att Ystads lägre elementarläroverk må uppflyttas till fullständigt högre elementarläroverk på såväl den lärda som den reala linien.

Vördsamt anhåller jag att denna motion måtte blifva till Stats-Utskottet remitterad.

Stockholm den 29 Januari 1867.

Magnus Hallenborg.

N:o 63.

Af Herr Meijer, Edvard, angående beviljande af nödiga medel till utvidgande af Carlshamns läroverk från femklassigt till ett fullständigt högre Elementarläroverk.

I förlitande derpå, att Riksdagen icke skall kunna annat än behjerta de ömmande omständigheter, som föranleda Carlshamns samhälle att, om också mot uppoffringar, söka återvinna en förmån, hvilken endast tillfälliga skäl kunnat

beröfva detsamma, vågar jag förnya mitt vid sistlidne riksdag väckta förslag, att Carlshamns stads elementarläroverk måtte utvidgas från femklassigt till fullständigt såväl å den lärda som å real-linien.

Emot detta förslag, som blifvit af Lunds Domkapitel tillstyrkt (se Bil. Litt. A), har hittills mött hufvudsakligast endast ett hinder, nemligen bristen på lärare. Men det behöfver väl icke utvecklas, att ett slikt skäl icke kan få gälla i längden; och i alla fall måste väl få antagas, att i den mån lektorsbeställningarnes antal ökas och derigenom öppnas flera utsigter till befordran på skol-lärarebanan, desto flera skola komma att egna sig åt detta kall.

Den inom stadsfullmäktige i ämnet väckta motion (Bil. Litt. B) jemte stadens läroverks-kollegii deröfver afgifna yttrande (Bil. Litt. C) visar, huru djupt samhället känner förlusten af den förmån det förut egt. att nemligen hafva ett läroverk, hvarifrån ynglingarne kunna dimitteras direkte till Universitetet.

En hvar känner med hvilka kostnader och olägenheter för föräldrar det är förenadt att hålla barnen i skola på en ort, der icke föräldrarne sjelfva bo; och för att slippa det skadliga ombytet af läroverk efter genomgångna fem klasser, hänvisas man på nödvändigheten att, i stället för att insätta sina barn i hemortens skola, då der endast gifvas fem klasser, genast ifrån början skilja dem ifrån hemmet för att åt dem bereda inträde uti ett fullständigt läroverk.

Huru många de äro, hvilkas föräldrar skulle kunnat, om ock med ansträngningar och uppoffringar, bereda sina barn en fullständig uppfostran, derest de fått hafva dem hos sig eller i sin omedelbara närhet, men af brist på medel nödgas derifrån afstå, då det gäller att sända barnen till en främmande ort och i legd vård, låter icke sig beräkna.

För visst kan deremot antagas, att om Carlshamns elementarläroverk vore fullständigt, skulle lärjungarnes antal, som enligt Bil. Litt. D. vid 1865 års hösttermin utgjorde 110, men vid nyssförflutna termin ökats till 117, räkna minst dubbelt så många lärjungar, emedan dit komme att sändas icke allenast de bland stadens egna barn, som nu genomgå 6:te och 7:de klasserna i något annat läroverk och de, som af ofvan antydda skäl, genast från skolgångens början insättas i en främmande skola, utan derjemte en stor del af dem ifrån landsbygden, hvilka, ehuru boende närmare Carlshamn än Christianstad eller Carlskrona, nu sändts till ettdera af de begge sistnämnda ställena, och slutligen alla de, hvilkas föräldrar eller målsmän, af fruktan för de med fullständig undervisning nu förenade dryga kostnader, nödgats utan afseende å anlag och ämne, bestämma dem för andra yrken.

Till nu anförda skäl kommer dock ytterligare ett af ganska stort inflytande på ärendets bedömande, nemligen att de fullständiga läroverk, som finnas i öfriga angränsande städer inom stiftet, Christianstads och Carlskronas, äfvensom Lunds

äro

äro alldeles öfverfyllda; hvilket jemväl har till följd, att med anledning af den stora efterfrågan å inackordering, priset för sådan blifvit högt uppdrifvet.

Carlshamns stad, som räknar nära 6,000 innevånare, har icke någonsin åtnjutit af statsmedel bidrag till läroanstalters uppförande, men har städse vinnlagt sig om goda undervisningsanstalter af allehanda slag, så har staden på egen bekostnad under de sednaste 5 åren låtit uppföra tvänne nya rymliga folkskolebyggnader och ett elementarskolehus, beräknadt för fullständigt läroverk, och är kommunen beredvillig att framgent underhålla samma; hvadan staden endast önskar, på sätt jag med denna motion har ägan föreslå,

att Riksdagen täcktes, till utvidgande af Carlshamns läroverk från femklassigt till fullständigt å begge linierna anslå nödiga medel, och hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla om verkställighet af en sådan organisation.

Edv. T. Meijer.

N:o 64.

Af Herr Adlersparre, Rudolf, angående ändring i Kongl. Förordningen om kommunalstyrelse på landet m. m.

Den motion jag går att inför Riksförsamlingen framlägga, sönderfaller i tvänne delar. Dessa delar sammanföra dock ett helt, i det de beröra skola och fattigvård.

Kongl. Maj:ts nådiga Förordning om kommunalstyrelse på landet af den 21 Mars 1862 säger: två eller flera socknar inom samma län må ock kunna om gemensam kommunalförvaltning sig förena. Framställning om sådan förening ingifves till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som eger att derom förordna.

I denna motion får jag vördsamt föreslå:

1:o. att lika väl som socknar få sig förena uti kommunalförvaltning, — hemman, dock icke mindre än fem hela mantal, få sig från hemmanen ut-